

*Mr. S. van Haersma Buma LL.M.
Voorzitter CDA Tweede Kamerfractie*

Den Haag, 14 juni 2017

Geachte heer Tjeenk Willink,

U verzocht mij de positie aan te geven van het CDA ten opzichte van de vorming van een kabinet met de PVV, dit in het kader van uw informatieopdracht. Hierbij voldoe ik aan dat verzoek.

Het CDA hanteert als uitgangspunt dat het bereid is met alle democratische partijen samen te werken. Op deze basis is in 2010 onderzocht of, ondanks de grote politieke en ideologische verschillen, samenwerking met de PVV in één kabinet mogelijk was. Hier deed zich een complicatie voor. De PVV wenst(e) het Islamitische geloof niet als godsdienst te erkennen, maar als een politieke ideologie. Voor het CDA was en is het ondenkbaar deel te nemen aan een regeringscoalitie die niet als gemeenschappelijke basis heeft dat de religie van zo'n 800 000 inwoners van ons land onder de bescherming van artikel 6 van de Grondwet valt. Het onthouden van grondwettelijke bescherming aan één geloof betekent de facto dat de vrijheid van godsdienst wordt afgeschaft. Een dergelijke situatie is voor het CDA in onze democratische rechtstaat niet denkbaar. Overigens geldt dat door deze opstelling van de PVV het alleen maar moeilijker wordt om met alle Nederlanders van goede wil de specifieke dreiging van de radicale islam te bestrijden.

Dit heeft er in 2010 toe geleid dat de samenwerking met de PVV de vorm heeft gekregen van een gedoogconstructie. Deze constructie vroeg het uiterste van de spankracht van het CDA als partij. Dit werd niet in het minst veroorzaakt door de wijze van optreden van de PVV in de periode die daarop volgde.

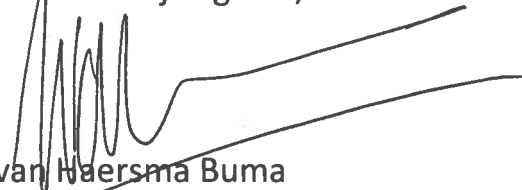
Op 23 april 2012 bracht de PVV deze gedoogcoalitie onverhoeds maar weloverwogen ten val. Ik heb meteen na de breuk namens het CDA aangegeven niet nog een keer met de PVV samen te willen werken. Aanleiding was de volstrekt onverantwoorde wijze waarop de PVV, midden in een economische crisis, deze breuk forceerde. Het betekende, na de toch al niet zelden ingewikkelde samenwerking, een onoverkomelijke breuk in het vertrouwen van het CDA, en ook van mij persoonlijk, in de PVV en haar politiek leider.

In de afgelopen vijf jaar heeft de PVV niets gedaan om een begin van herstel van dat vertrouwen te rechtvaardigen. Niet naar de samenleving en ook niet naar het CDA. De beleidsvoorstellen van de PVV worden steeds radicaler. De PVV leider is in zijn optredens en uitingen alleen maar grover geworden. Hiervan getuigt inmiddels zijn veroordeling voor zijn 'minder Marokkanen' uitspraak. Reeds voor de verkiezingen heb ik aangegeven dat het CDA niet in een coalitie met de PVV zal gaan samenwerken.

Bij de verkiezingen van 15 maart jl. heeft de PVV vijf zetels gewonnen. Het is daarmee de tweede partij van Nederland. Om die reden begrijp ik dat u deze vraag aan mij voor legt. Daarbij verloopt de informatie op dit moment moeizaam. Echter, ook in de drie maanden sedert deze laatste verkiezingen heeft de PVV niets gedaan dat er op wijst dat de partij ook maar een begin van een verantwoordelijkheid voelt om vertrouwen te herstellen. De beledigingen en vaak ronduit grove uitspraken gaan onverminderd door. Pogingen tot herstel van vertrouwen zijn er van de kant van de PVV formeel noch informeel geweest.

Dit alles brengt mij er toe u ertoe u te berichten geen aanknopingspunten te zien voor gesprekken die uiteindelijk kunnen leiden tot een vertrouwensbasis die ruimte scheidt voor het uitwerken van een geloofwaardige beleidsmatige agenda.

Met vriendelijke groet,

S. van Haersma Buma